

Mintis

LIETUVIŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

Nr. 140
PIRMADIENIS
1946 M. RUGPIŪČIOMĖN. 12 D.
I METAI

Procedura priimta antrą kartą

Susilaikė Lenkija ir Čekoslovakija

Paryžius. Molotovui visumos posėdyje (rugpiūčio 8 d.) užpuolus rikiavimo komisijoje priimtą balsuosenos nuostatą, pagal kurį naudojama paprasta ir kvalifikuota balsų dauguma klausimams spręsti, į jo balsą atsiliepė Ukrainos delegatas, kaltindamas britus ir amerikiečius, kad jie nesilaikė užsienio reikalų ministerių konferencijoje padaryti sutarimo, jog 4 didieji paramės siūlymą taikos kongrese nutarimus daryti $\frac{2}{3}$ balsų dauguma. Dabar prie to įvedus dar balsavimą paprasta balsų dauguma, pasidarytų pakrikimas koegreso darbuose ir sukeltų nesibaigiančius ginčus.

JAV atstovas užs. reikalų ministeris Byrnesas energingai atsisakė Molotovo kaltinimus, kad darbų tvarkos rikiavimo komisijoje balsuosena nusprendęs anglų amerikiečių blokas. Jis pareiškė: Tai yra lengvapėdiškas teigimas. Kodėl turėtų visos valstybės, kurios neina iš vieno su Tarybų s-ga, priklausyti būtinai kokiam blokui? Su tariamuoju bloku balsavo Prancūzija ir Norvegija, kurios remia Britanijos planą, o taip pat Kinija ir Brazilija. JAV, kurios nori draugiškai gyventi su visomis taiką mylinčiomis valstybėmis, kaltinamos vadovaujančios „blokui“. Amerika nori bendradarbiauti su visomis tautomis ir nesidės į jokių blokus. Ji sutinka daryti nuolaidų, bet nenori būti vienintelė, kuri dar nuolaidas. „Mes nekariavome, kad laisvam pasauliui užmestume savo valią, nei kad kitos valstybės mum diktuočių savo valią“, baigdamas pareiškė Byrnesas.

Pilnates posėdžiui (rugpiūčio 9 d.), Byrneso pakviestas, pirmininkavo Bidault. Jis pirmininkaus 3 dienas paeiliui. Sovietų

reikalaujamas atimti britų projektas buvo iš naujo balsuojamas. Pasisakė: 15 balsų už 4 prieš, 2 susilaikė. Prieš britų projektą balsavo Tarybų s-ga, Ukraina, Gudija ir Jugoslavija, o susilaikė Lenkija ir Čekoslovakija.

PAREIŠKIMAS DĖL ZONŲ SUVIENIJIMO

Londonas. D. Britanijos užsienio reikalų ministerija paskelbė tekstą pareiškimo, kurį vyriausybė praėjusią savaitę pasiuntė Amerikos, Tarybų s-gos ir Prancūzijos vyriausybėms Vokietijos ūkinės vienybės reikalui, grauge pranešdama, kad priima Amerikos siūlymą, kuriuo teikiama zonomis glaudžiai bendradarbiauti ūkiškai.

Pašalpos prasoka prieskarinius importus

Ženeva. Unrros konferencijoje rugpiūčio 9 d. buvo svarstomi britų delegacijos motyvai. Kaip žinoma, britai siūlo nuo šių metų pabaigos Unrros veiklą sustabdyti. Britanijos atstovas pareiškė: Jei būtų atsižvelgiama į Britanijos karo nuostolius, tai ir ji pati galėtų pretenduoti pašalpos gauti, nes ji gali nuostaliais pralenkinti tuos kraštus, kurie pašalpą gauna. Kai kurie iš jų gauna pašalpų tiek, kiek ir normaliu metu nesiekdavo jų importai. Normaliame ūkio gyvenime Unrros paramos atpuola. O juo veikiau kraštai galės išsiversti be jos paramos, juo veikiau galės savo ūkį pritaikyti savo krašto reikmėms patenkinti ateityje.

NACIONALIZACIJA AUSTRIJOJE SOVIETAMS NEKENKIA

Viena. Vyriausiasis Britanijos kariuomenės vadas Austrijoje, gen. Steelas sąjungininkų kontrolės tarybos (Austrijoje) posėdyje (rugpiūčio 9 d.) pateikė paaiškinimą dėl britų pozicijos ryšium su Austrijos išleistu nacionalizacijos įstatymu. Britanijos vyriausybės nuomone nacionalizacijos įstatymui nesą galima daryti jokių priekaištų. Nacionalizacija vaizduoja tik nuosavybės teisių perkėlimą į kitas rankas pačioje Austrijoje. Austrijos parlamentas nepadarė jokio nutarimo vokiečių turto klausimu. Tačiau Britanijos vyriausybė pageidauja, kad Jungtinių Tautų valstybės narės gautų įmanomą atpildą, destis, kiek jų nuosavybė Austrijoje bus nukentėjusi. Sovietų reikalavimą nacionalizacijos įstatymą atšaukti, kaip kenkiantį jų interesams, kontrolės tarybą atmetė, neradusi tam priekalutui pagrindo.

KALORIJOMIS SKATINA DARBO NAŠUMĄ

Frankfurtas. Amerikos karinė valdžia nustatė, kad nuo rugpiūčio 1 d. kasyklų darbininkai gaus specialius priedus, norint tuo būdu paskatinti darbo našumą. Darbo sunkumo atžvilgiu darbininkai suskirstyti į 4 kategorijas. Maisto gaus: 4.000 (sunkausios darbininkų), 3.400, 2.800 kalorijų. Darbo našumui pakilus 50% bus duodami priedai ir šeimoms. Jam nupuolus priedai bus atimami. Už rugpiūčio mėn. bus duodami tik tuo atveju, jei kiekvieno darbininko darbo našumas pakils 2%.

Spaudos konferencijoje kalbėjęs britų pareigūnas pareiškė: nuo š. m. kovo lig liepos mėn 70% britų zonos maisto dalykų buvo importuota britų mokesčių mokėtojų sąskaita. Kaip ilgai Anglija galėsianti dar remti, priklausą nuo Ruhrro anglies. Jei ji bus panaudojama kaip eksporto prekė tai tada būtų įmanoma iš Anglijos teikti paramą maisto produktams. Neseniai paskelbtas maisto normų padidėjimas palietė 9 mil. britų zonos gyventojų 93 periodui nesą nusistatyta.

UŽKERTA KELIA ŽYDŲ BEGIMUI

Londonas. Amerikiečių ir anglų zonų vyriausieji kariniai viršininkai rugpiūčio 9 d. paskelbė potvarkį kuriuo sustabdomas nelegalus žydų traukimas iš Rytų į šias zonas. Pabėgėliai nevokiečiai nebus laikomi tėvynės netekusiais esmenimis.

Ryšium su šiuo potvarkiu duotame pranešime sakoma, kad kalbamosios zonos nenori apsunkinti mitybos būvio jose ir nenori iš savo zonų padaryti žydams savo rūšies pereinamosios vietos į Palestiną ar kitur.

Lietuvių žurnalistų protestas

„The New-York Times“ iš Londono praneša, kad išvietintųjų Lietuvos žurnalistų komitetas specialiu atsišaukimu kreipėsis į pasaulio sąžinę ir pasaulinę spaudą, reikalaujamas atskleisti tiesą apie dabartinį būvį Lietuvoje.

Atsišaukime trumpai nupasakojama, kas įvyko Lietuvoje po pirmojo bolševikų įsiveržimo, nacių okupacijos metais ir ypač atkreipiamas dėmesys į dabartinio Lietuvos okupanto vykdomą terorą. Aklinai užleistos geležinės uždangos apsaugoje Lietuvoje vyksta neregėto žiaurumo drama. Joks laisvojo pasaulio spaudos atstovas nebuvo įsileistas į Lietuvą. Pasaulis begėdiškai tebemaitinamas milžiniško sovietų propagandos melo aparato, visiškai deformuojant tikrą lieviško būvio vaizdą... „Mes kreipiamės į Jus, demokratinio pasaulio laikraštinių, prašydami nesiėpti tiesos apie pasibaisėjimo vertą būvį Lietuvoje. Tuo jūs tiesiogiai padėsite niekinamai ir terorizuojamai Lietuvai“ šiais žodžiais baigiamas atsišaukimas.

NEBŪTAS DERLIUS AMERIKOJE

Londonas. JAV žemės ūkio ministerijos turimais duomenimis šiometis kviečių, rugių, kukurūzų ir kitų grūdų derlius būsiąs toks, kokio dar nebuvę Amerikos ūkio istorijoje. Taip pat tikimasi gero derliaus ryžių, bulvių, vaisių ir cukrinių švendrių.

TIKIMASI MITYBOS PAGERĖJIMO

Londonas. Mitybos ir žemės ūkio vadybos (autonominės vokiečių įstaigos) viršininkas britų zonoje turėjo 1 spaudos konferenciją, kurioje pareiškė: 3 priežastys leidžia manyti, kad mūsų reikalai taisosi. Esą gana geras pačios Vokietijos derlius. Taip pat esanti geros pasaulinio derliaus perspektyvos. Panakinimas sienų tarp britų ir amerikiečių zonų įgalins geriau paskirstyti produktus, tad tirštai gyvenamos Ruhrro srities maitinimo našta nebekris ant vienos Anglijos.

Tikimasi, jog po derliaus sudorojimo gyventojai galės gauti didesnes maisto normas.

Dar karta...

Sioje vietoje jau keliomis progomis buvo iškeltas misriųjų vedybų klausimas, kurio nenormalumas mūsų visuomenėje yra gyvai atjaučiamas ir visų smerkiamas.

Išlikusių susidaro išpūdis, kad mes per gan trumpą išstėmimo laikotarpį pradėdami netekti tų visų taurių lietuvių charakterio savybių ir nejausti atsakomybės prieš ateitį. Atrodo, lyg mes esame sudvejusę dėl tos ateities, kuriai mes šventai tikime ir kuri palaiko mūsų dvasinę pusiausvyrą nedėkin-gose šio išstėmimo valandose.

Ką gi pasakys kovojanti Tėvynė, kai mes grįšime sužaloti, išsisėmę, pasikeitę ir net su ne lietuvišku „kraičiu“? I mus yra nukreiptos ašaros kenčiančių brolių ir sesių akys ir jos labai apsvilęs, kai mes pasiro-dysime tokiais dvasios ištyžėliais. Kitaip tokius ponačius ir pavadinti negalima.

Šia proga norėtusi trumpai paliesti to pačio klausimo kitą medalio pusę, būtent: neoficialias vedybas, arba taip vad., „sugy-ventinius“.

Kai teko anomis atmintinomis dienomis aplėsti Tėvynę, daug kas buvo įvykių neti-kėtai užkluptas ir darė sprendimus labai greitai. Vieni pasitraukė iš Tėvynės palik-dami šeimas, žmonas, vaikučius, kiti — bė-gant atskirti nuo savo šeimų, tretį pasimetė, ar išbėgo vien tik žmonos, ar vaikai. Po to, teko daug kam dar kartą išgyventi bėgio-gyenimą. Ir tokiu būdu, iki mes pasiekėme dabartines stovyklas — atsirado labai žy-mus skaičius asmenų, netekusių savo šeimų.

Pradėta po mažų apsiprasti su dabartinio gyvenimo sąlygomis. Ilgesys ir šeimos pa-reigos jausmas užsitraukė kasdieninių rū-pesčių kevalui ir nejučiomis atsirado noras ieškotis kitų „gyvenimo draugu-gių“. Čia gyvena pašonėje gyvenašlė, kurios vyras dingęs be žinios, ar paimtas apkasų kasti ne-grizo, ar likęs Lietuvoje, o čia vėl tokio pa-čio likimo vyras maišosi. Ką gi, žodis po žodžio ir nusprendžiama susijungti bendram vargūi ir likimui. O formalumai šiose sąly-gose labai paprasti — kaip pasakai, taip ir užrašo.

Motyvai — taip gi tie patys ir visiems gerai žinomi. Kaltė visuomet primetama sunkioms dabartinėms sąlygoms ir miglo-tam likimui. Girdi, čia nieko blogo, vienam juk sunku dabar verstis, o „širdies paguo-da“ vis maloniau turėti artimesnį, kuris tave geriau supranta ir užjaucia. O paga-liau, kai grįšime namo, niekas apie tai ne-žinos ir vėl gyvensime po senovei.

Ir tokių naujoviškų šeimų dabartinėse mūsų stovyklose atsirado nemažai. Teko už-tikti vieną stovyklą, kur panašių „šeimų“

atsirado iki 40% visu, gyventojų. Tiesa, apie tai visi stovyklos gyventojai kalba ir moterėlės „pletkavoja“, bet šitokios „šeimos“ aplamai toleruojamos ir pateisinamos.

Atrodo, nereikėtų plačiau aiškinti apie ža-lingumą tokių neteisėtų šeimų, kurios ne tik juridškai komplikuoja tų asmenų pa-dėtį, bet įneša į visuomenės tarpą dorovinį pakrimą ir žaloja sveikus šeimos pagrindus.

Juk tam vyrui, ar žmonai reikės grįžti namo ir susitikti su savo teisėtąja šeima, kuri išsiilgusi kenčia, lieja ašaras ir nekan-triai laukia tos susitikimo valandos. Kiek bereikalingų scenų, ašarų ir barnių gali at-nešti tokie neapgalvoti veiksmai? O panašių „scenų“ jau ir dabar atsitinka. Teko girdėti keletą atsitikimų, kai vyrai, po ilgo ieško-

jimo, susiranda šeimą ir nuvažiuoja... randa kitą „vyrą“. Arba atvirkščiai.

Taigi, gerai apgalvokime savo veiksmus ir neleiskime tiems laikino pobūdžio „svar-biems motyvams“ žvaloti savo dvasinių ver-tybių. Neardykime tos gražios lietuviškos šeimos, kuri buvo ir liks mūsų viso gyve-nimo pagrindu. Ypač dabar, kada kiekviena lietuviška šeima yra mūsų tautai brangi. Gyvenimo keliai yra slidūs ir reikalauja sti-prių keliautojų. Mes šio permainingo gyve-nimo keliautojai turime būti ypatingai sti-prūs dvasioje, dorovėje ir meilėje Tėvynei, ir jeigu mes prieš akis visuomet turėsime šviesią Tėvynės ateitį ir tvirtą pareigos jausmą jos atžvilgiu — kova su negerovėmis ir pagundomis bus lengva ir sėkminga.

Dar ne laikas dvasiškai ir fiziškai pa-vargti — mus laukia dideli darbai. H. Ž.

Tikslas - totali lietuvių likvidacija

Lenkų leidžiamas Paryžiuje laikraštis „Sztandar Polski“ straipsnyje „Rusai ir mongolai Vilniuje“ (liepos 29 d.), rašo: Vil-niuje liko tik 15.000 lenkų. Miestas įgauna rusiško miesto vaizdą. — praneša „Conti-nental News Service“ korespondencijoje iš Stokholmo. Korespondentas pažymi, kad nė viena sovietų srities dalis nėra taip griež-tai saugoma nuo bet kokių ryšių su Vaka-rais, kaip Baltijos rajonas. Neleidžiama te-nai nei laikraštiniukų, nei Raudonojo kry-žiaus, nei Unrros. Estų žvejų laivai neturi teisės išplaukti iš pakraščių srities. Nepai-sant to, paskutiniu metu į Švediją atvyku-sieji pabėgėliai iš Baltijos kraštų suteikė in-formaciją apie tai, kas dedasi Estijoje, Lat-vijoje ir Lietuvoje ir Šiaurės Rytinėje Len-kijoje. Visuose Baltijos kraštuose dabar ap-gyendomos rusų ir mongolų ūkininkų še-mos. Darbo stovyklos estams yra prie Le-ningrado. Tie, kurie iš tų stovyklų grįžta, yra visiškai išsisėmę. Kaip Lenkijoje, taip ir čia jaunimas slapstosi po miškus. Lat-vijoje ir Lietuvoje persekiojimai yra didesni, negu Estijoje. Latvijoje tebevyksta reguli-arios kovos tarp partizanų ir NKVD. Ry-šium su NKVD ofenzyva prieš partizanų

daugelis tų partizanų pasitraukė į Vilniaus kraštą, kur bendradarbiauja su lenkų ir lie-tuvių partizanais. Sovietų politika Lietuvo-je siekia likviduoti lietuvių problemą lietu-vių išstėmimu į Rusijos gilumą ir pakelti-mu jų mongolų ir rusų kolonistais. Šios ak-cijos rezultate lietuviai stengiasi gauti lenkiškus dokumentus, kad galėtų atsidurti „repatrijantų“ eilėse, kurios išsiunčiamos į Lenkiją. Pradžioje lenkai vengė „repatria-cijos“ iš Vilniaus, turėdami viltį, kad rusų okupacija bus trumpa. Tik po to, kai išve-žimai į Rytus įgavo visuotinį pobūdį, pradė-jo jie skubėti į „repatrijacinės“ komisijas. Pradžioje sovietų organai nedarė sunkumų išvažiuoti lenkams iš Vilniaus ir aiškiai džiaugėsi lenkų išnykimu iš šio miesto. Ta-čiau vėliau kontrolė pasienyje paastrėjo, o veiklesnės ir patriotiškesnės asmenybės bu-vo suimamos ir išsiunčiamos į Rusijos gilu-mą. Jei išvykimai iš pačio Vilniaus sovietų toliau tebetoleruojami, tai lenkų ir gudų ūkininkai iš Vilniaus krašto turi daug sun-kumų, norėdami atsidurti už Kurzono lini-jos. Iš jų reikalaujama lenkų tautybės įro-dymų, kurių paprastai jie neturi.

Londono lietuvių raštas min. pirmininkui Attlee

Balandžio 22 d. Londono lietuviai buvo susirinkę į didžiulį susirinkimą aptarti Lie-tuvos reikalus. Susirinkimas vienbalsiai priėmė tokio turinio nutarimą, kurį pasiun-tė D. Britanijos ministrui pirmininkui C. Attlee.

„Didžiai gerbiamam Clement Attlee, Ministrui Pirmininkui, 10 Downing Street. 1946 m. balandžio 22 d. masiniam savo mi-tinge St. Monicas Hall, Hoxton Square, London, Londone ir jo apylinkėse gyveną-lietuviai vienu balsu priėmė šią rezoliuciją:

dyta į mažus politinius vienetus, o taip pat, kad Vakarų valstybės sudarytų tvirtą bloką. Daugelis tokių kalbėtojų, kaip liberalas lordas Perchas, lordas Vansittartas ir lordas Elivannas pritarė gen. De Gaulle pa-reikštoms mintims ir patarė sustiprinti sai-tus tarp Anglijos ir Prancūzijos. Lordas Perchas pareiškė, kad vienintelis Vokietijos problemos sprendimas yra Vokietijos kraštų federacija. Reiho ir Ruhro kraštai turėtų būti iškirti, kaip atskiri vienetai. Lordas Jowittas taip pat išreiškė savo didelį norą matyti sudarytą su Prancūzija sąjungą. Kas gi galėtų, — pasakė jis — matyti toje są-jungoje pavojų taikai?

Per pastarąjį karą mes, lietuviai, gyveną D. Britanijoje, be jokių rezervų teikėme sa-vo paramą Jo Didybės vyriausybei stengi-antis nugalėti apgaulingą priešą. Dabar, kai jau pergalė yra laimėta, mes visa širdimi remiame Jo Didybės vyriausybės pastangas laimėti teisingą ir pastovią taiką. Sąryšį su tuo mes primename, kad taika negali būti nei teisinga, nei pastovi, kol ji nėra parem-ta tautų, tiek didelių, tiek mažų, teise gy-venti laisvėje.

Kol Lietuvos Respublikai tebėra atimta ši laisvė pastarojo karo įvykių eigoje ir kol ji tebėra laikoma Sov. Rusijos vergijos grandinėse, mes krepiamės į Jo Didybės vyriausybę ir tikimės jos paramos, kad Lie-tuvai padaryta neteisėybė būtų atitaisyta ir jos nepriklausomybė atstatyta“.

Pasirašė: pirmininkas A. Rudzovičius, D. Britanijos vyriausybė ir tai atsakė ge-gužės 4 d. tokio turinio raštu:

„Pone! Užsienio reikalų ministerio Mr. Bevino pavestas pranešu apie jūsų balan-džio 23 d. telegramos, adresuotos Ministeriui pirmininkui ir pranešančios Londono ir jo apylinkių lietuvių susirinkimo priimtą re-zoliuciją, gavimą. Aš pranešu, kad į rezoliuciją yra atkreiptas dėmesys (pasirašė) R. M. A. Hankey“.

PLANAS BE SOVIETŲ PRISIDĖJIMO

„L'Epoque“ rašo, kad britų opinija ais-tringai seka taikos konferencijoje pasireiš-kančius nesklandumus, kuriuose, kaip ro-dosi, Australijos užsienio reikalų ministeriui Evattui pavesta vaidinti ypatingą vaidmenį. Jis veda diplomatinį puolimą prieš Molo-tovą ir turi misiją protestuoti prieš dikta-tūrą, kurią sovietų diplomatija naudoja prieš mažąsias tautas. Andai (7. 29 d.) įvy-kęs lordų rūmuose posėdis patvirtina, kad Londone nedaroma jokių iliuzijų dėl Rusi-jos siekių. Aukštųjų rūmų opozicijos še-fas lordas Granbornė pasiūlė sudaryti tai-kingą Europos sutvarkymą be Rusijos tuo atveju, jei Rusija tęstų izoliacijos ir prieši-nimosi politiką. Prie naujojo Europos su-tvarkymo be Rusijos turėtų eiti mažosios sąjunginės Vakarų valstybės kuo skubiau-gia. Jis patarė, kaip to reikalauja Prancū-zijos interesai, kad Vokietija būtų suskal-

Salomėja Narkėliūnaitė

Koks buvo Dr. Vincas Pietaris

Pagal jo dukters pasakojimus

Apie pirmojo mūsų istorinio romano autoriaus Dr. Vincas Pietario gyvenimą mūsų literatūros istorija visai nedaug teturi žinių. Laimingu atsitiktinumu man teko asmeniškai susitikti Dr. V. Pietario dukterį Jis Vokietijoje ir iš jos išgirsti prisiminimų apie tėvą. Todėl aš šiame rašinyje trumpai atkursiu Dr. Vincą Pietarį iš jo dukters Antonijos pasakojimų.

Trumpa biografija

Vincas Pietaris gimė 1850 m. Marijampolės apskr., Siūrių — Gudelių kaime, kaip jauniausias sūnus šeimoje. Be jo, šeimoje buvo (už jį vyresnis) brolis Kazimieras ir trys seserys: Barbora, Petronėlė ir Marija. Jo tėvas Antanas Pietaris mirė Vincui dar tebesant jaunam, o motina žymiai vėliau, tėvui mirus. Motina Vincas ypatingai mylėjęs ir tur būt iš jos paveldėjęs susidomėjimą ir palinkimą atsidėti medicinai. Jo motina visoje apylinkėje buvo garsi liaudies medicinos žinovė, daugeliui atvejų kenčiantiems padėdavusi.

Baigęs gimnaziją, Vincas vyksta studijuoti į Maskvą. Čia pradžioje studijuoja ir baigia matematikos, o paku į medicinos aukštąjį mokslą. Medicina, kurią jis pasirinko lygiagrečiai su matematika, vis dėlto pasilieka jo pagrindine susidomėjimo sritimi. Jis jai atsideda ir iš jos valgo duoną. Jis kaip gydytojas gauna tarnybą nedideliame (vieno tūkstančio gyventojų) Demjansko miestelyje, Novgorodo srityje. Čia jis veda ukrainiečio pulkininko Kossovičiaus dukterį. Netrukus jis perkeltas į miestelį Ustiušną, kurioje ir pasilieka ligi savo mirties kaip valdinis gydytojas su 75 Rb. mėnesinio atlyginimo. Iš čia daktaras kelis kartus lankosi Lietuvoje, bet nepavykus joje susirasti tarnybą, ir įsikurti, grįžta su šeima atgal ir čia toliau dirba kaip gydytojas ir rašytojas. Seimos jis susilaukė nemažos: turėjo tris sūnus ir dvi dukteris. Trisdešimt ketveriems metams praslinkus nuo daktaro mirties, miršta jo žmona. Marija. Iš jų vaikų: Marija, Adolfas ir Vincas jau yra seniai mirę. Atrodo, kad vienintelė gyvųjų tarpe iš jo vaikų esanti jo duktė Antonija.

Daktaro charakteristika

Jis buvo vidutinio ūgio, gražiai suukuotais tamsiais plaukais, didelė aukšta ir placia kaktą, visuomet gyvomis, tamsiai mėlynomis akimis, vidutine pakankamai stora nosimi, nedidelėmis lūpomis, nedidele barzdele, plačių pečių ir mažų bei trumpų rankų. Rankos jo buvo ypatingai stiprios. Jis lengvai galėdavo sulenkti piršto storumo geležinį virbalą. Ši fizinė stipruma daktaras paveldėjęs iš motino, kuri irgi fiziniai buvusi labai stipri.

V. Pietaris buvo labai religingas, malonus su svetimais ir mielas šeimoje.

Daktaras šeimoje

Savo šeimoje daktaras jausdavosi jaukiausiai. Jis be galo mylėjo ir ypač daug dėmesio kreipė savo jaunai žmonai, kuri, 25 metų eidama, gavo plaučių kraujoplūdžius. Jis visuomet vaikams sakydavo: „Vaikai, žiūrėkite motiną: ji tokia silpna!“ Jis visomis jėgomis jai padėdavo. Jis nupirkdavo ir parnešdavo maisto produktų, jis maudydavo vaikus ir juos suguldavo; jis atlikdavo daug namų apyvokos darbų, kad tik galėtų pavaduoti savo žmoną. Jis vaikams daug kartų yra išsitaręs: „Jei gyvenimą reikėtų pradėti iš naujo, aš būtinai vėsciau Jūsų motiną.“ Jis nebe pagrindo taip savo žmogą vertino. Jis joje buvo radęs tikrą gyvenimo draugą. Su ja jis tardavosi ir jai pa-

sakodavo savo didžiuosius rūpesčius savo profesiniame darbe. Ji būdavo pirmoji kritiškai įvertino ir jo „Algimantą“. Ji buvo išsilavinusi moteris, kaip to laiko aukštų karininkų dukters: gerai kalbėjo prancūziškai, skambino pianinu, turėjo nemažą supratimo ir dailės bei literatūros klausimais.

Vaikų atžvilgiu daktaras buvo labai mielas, bet ir labai griežtas, kai būdavo reikalo. Jis lengvai atleisdavo vaikams triukšmavimą, bet be atodairos baudavo kiekvieną vaikų melagingą žingsnį. Jau 16 ir daugiau metų būdami vaikais be tėvo leidimo niekur neišeidavo ir niekuomet vėliau nepargrįždavo, negu jiems buvo leista. Jis labai rūpinosi vaikų mokslinimu ir kruopščiai aiškino jiems užduotąsias pamokas, o laisvalaikiais žaidavo su jais arba pasakodavo jiems lietuviškas pasakas, dainuodavo ar smuiku grodavo lietuviškas dainas.

Daktaras santykiuose su kitais žmonėmis kaip gydytojas ir visuomenininkas rašytojas jis bendravo su daugeliu žmonių. Sve-timoje šalyje gyvendamas, jis daugiausia susitikdavo su žmonėmis kaip gydytojas. Jo darbo sritis buvo ypatingai didelė. Kartais net simtą ir daugiau kilometrų darydamas, jis vykdavo pas ligonius, ne tiek savo pareigos kiek artimo meilės skatinamas. Samari-tietiška artimo meilės ugnelė jame visuomet degdavo. Jis savo pacientuose niekuomet neieškodavo pasipelnijimo arba eksperi-mentų savo darbu. Jis į juos žiūrėjo kaip į kenčiančias būtybes, kurioms norėjo pagel-bėti, sumažinti skausmus. Už savo patarna-vimus jis niekuomet neėmė tiek, kad galėtų pasipelninti. Daugiausia jis gyveno iš algos, nes tuos pinigų, kuriuos jisai gaudavo, iš-

turtingų savo pacientų, išdalindavo nepasi-turintiems žmonėms, kad jie nusipirktų vai-stų ir maisto. Kai daktaras mirė, paskui jo karštą ėjo minios miestelio ir apylinkės vargšų, kurie raudėjo savo globėjo. Tąsyk iš daugelio lūpų girdėjosi žodžiai: „Kodėl ne aš numiriam, o turėjo mirti šisai gera-daris!“

Medicinos srityje Dr. V. Pietaris visą lai-ką tobulinosi. Jisai gaudavo beveik visus svarbesniusiosius tuo laiku išeinančius Europoje medicinos laikraščius ir žurnalus. Savo darbo praktikoje susidurdamas su bai-siais gausiais atvejais visokių užkrečiamųjų ligų, jis niekuomet ramiai neužmigdavo, nuolatos galvodamas apie būdus surasti priemones, kuriomis jam pavyktų sustabdyti tų tūkstančių žmonių mirimus. Jis vykdavo į kaimus, kur gulėjo šiltine apsikrėtę žmo-nės, savaitėmis tenai pasilikdavo ir dirb-davo. Ir jo pastangos davusios gerų vaisių. Jo dukters pasakojimu, V. Pietaris išradęs kaž kokių priemonių prieš šios ligos pli-timą.

Kaip rašytojas Vincas Pietaris bendravo su žmonėmis per savo kūrybą (tai daugiausia su lietuviais, esančiais Lietuvoje ir Amerikoje) ir asmeniškai susitikdamas (su savo tautiečiais, lenkais ir kt.). Jo duktė daug pasakoja apie tą didįjį kambarį, kur buvęs pilnas gėlių, ir kuriame susirink-davo tėvo pažįstamieji lietuviai (to meto tremtiniai) ir jo vietiniai pažįstamieji. Jis ypatingai atjausdavo politinius tremtinius ir dėl katalikybės caro persekiojamus emigran-tus lietuvius ir lenkus. Sie benamiai žmonės daktaro Vincas Pietario šeimoje visuomet susirasdavo šilimą. Paprastai didžiųjų meti-nių švenčių išvakarėse ir pačių švenčių metu jie visi rinkdavosi daktaro namuose, kaip pas save. Čia buvo atliekami ir tradicinės švenčių apeigos. Iš Novgorodo atvykdavo katalikas kunigas, kuris taip pat pas dak-tarą apsisistodavo.

(bus daugiau)

Kur būtų tinkamiausia gyventi

Brazilija

Ploto atžvilgiu Brazilija yra gana didelė valstybė, nes mažą ką mažesnė už pačią Europą: ji apima maždaug pusdevinto mi-lijono kvadratinį kilometrą, bet gyvento-jų tėra tik su viršum 44 milijonai. Oficialinė kalba — portugalų. Beveik visa ši valstybė yra atogrąžų srityje, išskyrus pietų dalį, kur yra patatogrąžų klimatas ir kur žmonės, ypač atvečiai iš Europos, geriausiai jaučiasi. Beveik pusė valstybės sienų plauja iš rytų Atlanto vandenynas. Tįrščiausiai žmonės gyvena pajūriuose ir netoli nuo pajūrio, taip pat — pietinėje dalyje, kur klimatas švelnesnis. Salinės viduje labai retai gyvena. Siaurės rytuose gyventojų tarpe daugiau galima matyti mulatų ir negrų, vidutinėje dalyje arčiau vandenyno — portugalai, o pietuose įvairių tautybių mišinys, ypač ne-maža čia yra italų ir vokiečių. Yra šiek tiek ir lietuvių.

Visa respublikos šiaurinė pusė, išskyrus pakrantes prie Atlanto vandenyno, europie-čiams dėl vietos klimatinio sąlygų sunkiai pakenciamą, nes gana karštą. Dėl aukštos temperatūros ir beveik kasdieninių lietų daugelis įvairių augalų čia puikiai auga; taip pat visokie vabzdžiai, paukščiai, žvė-riai, visokios reptilijos prie didžiulės Ama-zonės upės ir josios intakų geriausia sau prieglaudą randa. Žmogus, patekęs į tokią vietą, turi budriai žiūrėti, kad koks vaba-las neapkandžiotų arba kokia gyvačiukė ar kitas žvėrelis neįlistų kur į pašoną. Net paprasto upelio vandenyje maudytis reikia budriai žiūrėti, kad kas neprisikabintų ir

nenukirstų kur raumenį; ne tik reptilijų tenka saugotis, bet ir kai kurių žuvų, pav., vadinamųjų karajibų (lašišų veislės), kurias ten vadina vandeninėmis hienomis, nes jos be galo yra plėšrios ir prie visų kimba. Nors Amazonės upyno sritis yra karšta ir nesveika mūsų žmonėms gyventi, bet daug kas į ten veržiasi, norėdamas greičiau pra-lotį; ypatingai daug ką vylia ten kau-čuko medis. Galima sakyti, jog dabar Bra-zilija yra vienas didesniųjų pasaulyje kau-čuko producentų. Vadinamojo kaučuko der-liaus ėmimas tęsiasi nuo gegužės ligi rug-sėjo mėnesio. Galima būtų kaučuką iš me-džių imti ir kitais mėnesiais (spaliu — ba-landžio), bet tada būna tokios nepaprastos liūtytys ir potvyniai, kad geriau būna visiems sėdėti kokioj saugioj vietoj, nes kartais didžiausi plotai pavirsta ežerais arba pel-kėmis, tik aukštutinės vietos atrodo kaip salos, į kurias gelbėdamiesi subėga dažnai ne tik žmonės, bet ir žvėrys; tada ir pati Amazonės upė aukštai pakyla (pav. viduru-py apie 20 metrų).

Rytinė Brazilijos dalis — aukštumos, arba aukštokos plokštakalnės. Bet jūros krantai daug kur lengvai prieinami, todėl nesunku bet kur įsitaisyti uostus. Bet šitie kalnai kiek sulauko drėgmės, nešama pietų rytų vėjų (pasatų), todėl jų užpakalyje (maždaug Brazilijos vidurinėj ir vakarinėj daly) yra tyrų, negaunantių pakankamai kritulių. Ta aplinkybė, kad rytinė dalis yra

(nukelta į 4 p.)

Iš mūsų gyvenimo

Stovyklavo „Aušros“ Tunto skautai

„Aušros“ Tuntas Seedorfe suruošė trumpalaikę stovyklą savo tunto skautams. Skautai patys pasirūpino sau palapines, surinkdami jas iš įvairių dalių vokiškų kariškų brezentų ir jas patys pasistatė, gražiai sutvarkydami aplinką. Skilčių ženklai buvo gražiai išdėlioti iš samanų ir kankorėžių; taip pat gražiai paruoštas ir bendras stalas.

Griežtai prisilaikant nustatytosios programos, skautai praleido stovykloje keletą dienų, pabaigai suruošiant išpūdingą laužą. Stovyklai vadovavo „Aušros“ Tunto adjutantas psktn. Ed. Smieliauskas, jo padėjėjas — „Margio“ draugovės draugininkas sk. vytytis Aug. Orentas. Mergaičių stovyklai vadovavo vyr. sk. k. sklt. I. Fabricienė.

Spaudos apzvalga

„MOLOTOVO TAKTIKA NEPAKENCĖ“

Britų laikraščiuose (rugpjūčio 9 d.) buvo itin įtakingas paryžiaus derbys. Visuose reiškiamas nusteibimas dėl Molotovo protesto. Bet vedamąjį tuo klausimu teisėdėjo vienas „Manchester Guardian“, kuris rašo: Per visus įkyrius debatus sovietų požiūris, tik ne sovietų metodai, buvo sutinkamas su plačia simpatija. Gal būt, tiesa, kad 2/3 dauguma yra geresnė už paprastą daugumą, ir tikrai tiesa, kad visada reikia stengtis pasiekti kiek galint daugiau sutarimo, bet jei pasibaigus debatams, jei niekuo nedėta britų siūlyma priėmus 2/3 balsų, jei komisijai baigus darbą, Molotovas atsisotų ir paskelbia, kad jis neprisiliaus sutarimo, tai yra, atvirai pasakius, nepakentima. Jei Molotovas su siūlymu nesutinka, galėjo tai pasakyti užsienio reikalų ministerių tarybos posėdyje. Jo reikalavimus galima laikyti politiniu šantažu. Jis reikalauja privilegijos savo nuomonėms diena po dienos kaitalio. Tuo kalbas ne jis vienas. Be abejo, instrukcijas jis gauna iš Maskvos. Bet sovietų vyriausybė turi suprasti, kad jokia konferencija negali dirbti šiuo pagrindu. Karą kuri tauta gali ir viena vesti, bet taika turi remtis visų nuomonėmis.

SOVIETINĖ PSICHIKA

„Le Monde“ korespondentas Jules Albert Jaeger nagrinėja sovietų psichiką. Jis pažymi, kad sovietai, jų kariuomenė labai nevienoda: vieni daliniai labai atsiliekę, kiti ultra modernūs. Vieni karininkai ir kareiviai nemoka elgtis prie stalo, kiti elgiasi elegantiškai, rafinuotai, kaip senos vakarų civilizacijos nariai. Tai partijos žmonės.

Tačiau įdomiausia šiame straipsnyje tai sovietų pažiūros ir dabartinį būvį. „Antras dvasinis bruožas“ — rašo korespondentas — „kurį mes pastebėjome ir kuris yra labai paplitęs, tai tas, kad dabartinė pasaulio istorijos fazė yra epizodinė. Anglosaksams, mums, prancūzams, belgams ar šveicarams karas ir jo košmaras yra užverstas lapas. Tai baigta. Sovietams gi nėra nieko baigta. Vienas etapas laimėtas, Vokietija perblokuota. Bet Stalino politika nėra priėjusi to, kad būtų ruošiamas karinis ir diplomatinis susiginklavimas. Sovietai visą laiką yra darbe būvyje, karinio dinamizmo dvasioje. Sovietų Rusija su 400 divizijų yra

pasiruošusi. Ji yra pasiruošusi kovai, žygiui į priekį, karo veiksmams, gyvena tokią valandą, lyg jau, kariuomenei, būtų įsakyta ginti Maskvą ar išlaisvinti Leniną. Nei moraliskai, nei materialiskai jie negalvoja nusiglinkuoti, ir besiruošiant taikos sutartims, jie daro kariuomenės pergrupavimą, kilnojimus, ne kaip menėvruose, bet kaip karo metu. Pažvelkite tik Vienoje...

— Mes esame tvirti, — pareiškė vienas jaunas sovietų karininkas. Mes norime, kad kiti pripažintų mūsų stiprybę. Visa problema glūdi čia. Nebus jokių sunkumų tarp sovietų ir kitų tautų, jei visas pasaulis sutiks, kad mūsų jėga duoda teisę respectui, bet ne nepasitikiėjimui. Karo galimumas, jei jis būtų, eina tik iš troškimo, kad kai kurios tautos didelę Rusiją nori traktuoti kaip mažą sąjungininkę.

Ir ne paslaptis, kad du nervingi žemės poliai 1946 m. yra Bikinis... ir Kremlius.

VOKIEČIŲ LENKIJON NEGRAŽINA

Londonas. Lenkijos karinė komisija Berlyne paskelbė dementį dėl Berlyno spaudoje pasklidusių gandų, kad tam tikromis aplinkybėmis, girdi, gali Vokietijos piliečiai grįžti į savo buvusias buveines rytus nuo Oderio. Dementyje sakoma: Repatriacijos nuostatai, pagal kuriuos gali būti repatrijuojami tik Lenkijos piliečiai, lig šiol tebėra visai nepakeisti. Apie vokiečių repatrijavimą negali būti kalbės.

PRANESIMAS

Steigiama Jūrininkų Mokykla Flensburge. Flensburge steigama Pabaltijo kraštų DP Jūrininkų Mokykla visai anglų zonai. Mokykla steigama Unrai pritariant ir jai globojant.

Mokyklos programoje numatyti du skyriai: 1/navigacijos ir 2/laivų mechanikos. Tuo būdu, mokykloje bus paruošiami laivų vairuotojai, kapitonai ir įvairių klasių mechanikai.

Mokslas tęsis, numatoma, su paruošiamąja klase — ketverių metų, be paruošiamosios klasės — trejų metų.

I paruošiamąją klasę bus priimami mokiniai, baigę šešerių metų pradžios mokyklą. Aukštesnio išsilavinimo kandidatai (baigę gimnazijos 4–6 klases) bus priimami I-ąja klase, jei išlaikys papildomus egzaminus iš matematikos ir dar vieno dalyko, kuris bus vėliau nustatytas. Kandidatai, baigę aukštesnės mokyklos, bus priimami I-ąja klase be egzaminų.

Pastaba: Siose Kandidatų kvalifikacijose galimi pakeitimai kandidatų naudai.

Kiekvienai baigti mokslo metai duoda specialybę. Pvz., mechanikos skyriuje baigus pirmus mokslo metus jau įgyjama III rūšies mechaniko teisė, arba navigacijos skyriuje — vairuotojo teisė.

Mokykla, numatoma, atidaryti s. m. rugsėjo 1 d.

Pirmiausiai skubiai reikalingi lietuviai mokytojai specialiems dalykams dėstyti. Prašoma atsilipti šiuo adresu: Stasys Kuzminskas, (24) Flensburg, Hindenburgstr.

Mokykla steigiamą buvusios vokiečių Jūrininkų Mokyklos patalpose, todėl reikalingų mokslo priemonių yra pakankamai.

Asmenys nori, šią mokyklą lankyti, prašomi nedelsiant registruotis šiuo adresu: (24) Flensburg, „Ostarbeiterlager“, paduodant apie save šias žinias: 1. pavardė vardas, 2. gimimo data ir vieta, 3. išeitas mokslas ir 4. dabartinis adresas.

Mokykloje lietuviškas skyrius bus įsteigtas tuojau, kai tik atsiras lietuviai mokytojai specialiems dalykams dėstyti.

St. Kuzminskas, Pirmininkas.

Margi trupinėliai

Ribota demokratija

Vyrai, kurie mėgsta lašą, pririnko gausybę parašų, kad naujų stovyklos vadovų būtų paskirtas jų nužiučėtas kandidatas. Tas nužiučėtas nėra abstinentas, todėl jie tikėjosi, kad jis visada parems jų reikalus ar nors nematys jų veiklos. Tiesa, jis, perėmęs pareigas, užėjęs pas juos išgėrė taurelę karčiosios, bet rytojaus dieną įspėjo, kad niekam nevalia stovykloje nei gerti, nei stipresnį skystį laikyti. Dėl visa ko atitūstino daboklę tiems, kurie neklaušys.

Po savaitės tie patys vyrai vėl pradėjo rinkti parašus, kad šio vadovo vieton būtų paskirtas kitas, tik šito jų prašymo jau niekas nebeįsitarė patenkinti. (b. kaz.)

Kur būtų...

(atkelta iš 3 p.)

pakilus, šiek tiek atvėsina orą, nes kitaip ir čia būtų karšta, kaip šiaurinėje daly. Tačiau plokštakalnėse palyginti yra sveikas klimatas.

Pietinė pusė ir ypatingai patys pietūs laikomi geriausiomis gyventi vietomis. Čia daugiausia auginama kava, kurios derliai kartais būna tokie dideli, kad jos nebūna kur dėti, ir kad jų kaina per daug nekristų, gamintojai yra sugalvoję ją naikinti, sudegindami arba paskandindami jūroje. Kavos plantacijose dirba labai daug žmonių: vieni dirvą paruošia, kiti augimą prižiūri, tretieji derlių ima, ketvirtieji sortuoja, pakuoja ir t. t. Jokia kita pasaulyje valstybė nepagamina tokio kiekio kavos, kaip Brazilija. Bet vis dėlto geriausios rūšies kavą, nors palyginti ir nedidelį kiekį, paruošia tik Kolumbija.

Be kavos, Brazilijoje gerai uždera ir esti perteklius šių produktų: kakao, medvilnės, įvairių vaisių. Gana gerai sekasi taip pat gyvulininkystė ir nemaža todėl išveža į kitus kraštus mėsos ir jos konservų, kailių ir odų. Tabako irgi auginama nemaža. Bet duoninių grūdų Brazilijoje neužtenka, todėl iš kitur prisiveža kviečių. Taip pat importuoja įvairių mašinų, geležies arba plieno dirbinių, chemikalų.

Be sostinės Rio de Janeiro, kiti žymūs miestai yra Sao Paulo, San Salvador, Santos, Pernambuko ir kt.

A. Keimutis.

PRANESIMAS

Rothemburgo o. T. komitetas praneša, kad stovykla DP. Camp „Wildbad“ yra uždaryta ir nauji gyventojai nebeįsitarė.

L. T. B. Rothemburgo o. T. Komitetas.

Mintis

Thought • Lithuanian Daily Newspaper • Permitted by UNRRA Team 155 • Atsakingasis redaktorius ir leidėjas J. Vasaitis • Eina kasdien be šventadienių • Memmingen, Airport, Baltic Camp • Prenumerata mėn. 10 RM • Atskiras numeris 40 pf. • Konto: Volksbank Memmingen e. G. m. b. H. Memmingen (Bayern) Nr. 9149 • Spausdinai: Drucker- und Verlagsgenossenschaft e. G. m. b. H., Memmingen (Bayern).